

Mieli Ligoniai,

jaučiuosi taip arti prie kiekvieno iš jūsų, pergyvenančių sunkų ligos išbandymą ligoninėse, globos įstaigose ar namie. Taip trokštu, kad jus visus pasiektų Bažnyčios Tėvų jautrus žodis: „Jūs neturite jaustis apleisti ir niekam nereikalingi, nes esate paties Kristaus pašaukti ir Jumyse šviečia Jo paveikslas“. Jungiuosi prie tokių nuoširdžių šv. Tėvo Benedikto XVI minčių 21-jai Pasaulinei ligonių dienai, nes kiekvienas ligonis yra ypatingai brangus ne tik šv. Tėvui ir man, bet ir pačiam Jėzui Kristui. Jėzaus meilė visiems ligoniams yra tokia didelė, kad Jis sutapatina save su jais: „buvau ligonis – mane aplankėte“ (Mt 25,36). Jo išskirtinė meilė ligoniams visais amžiais be paliovos vertė krikščionis kreipti ypatingą dėmesį į žmones, kurių kūnas ir siela kenčia. Iš tos meilės kyla nenuilstamos pastangos lengvinti jų padėtį. Ligoniai savo kančiomis yra artimiausi kenčiančiam Kristui, todėl, su Juo aukodami kančias, jie daugiausia padeda visai Jėzaus Bažnyčiai. Niekas kitas tiek negali padėti.

Tai ne kartą patyriau asmeniškai. Sovietiniais laikais teko aptarnauti parapiją, kurioje šventadieniais bažnyčią lankydavo vos keli žmonės, nors ir labai kviečiau. Apgyvendinau parapijoje 2 seseles, kurios kasdien lankė visus žmones, meldėsi su jais, kvietė į pamaldas. Motinos dieną sveikinome kiekvieną motiną, Kalėdų senelis visus vaikus apdovanodavo dovanėlėmis, su Telšių jaunimu rengėme vaidinimus, koncertus – viskas veltui. Ėmiau lankyti visus parapijos ligonius kiekvieną mėnesį, prašydamas jų maldų. Kai po kelerių metų pirmaisiais mėnesio penktadieniais susidarė jų 50, staiga parapija pasikeitė – sekmadieniais jau mačiau pilną bažnyčią.

Vėliau teko aptarnauti kitą parapiją, kur 500 gyventojų. Jau nuvykus nustebino ji mane: kiekvieną šventadienį bažnyčioje – 200-300, 2 chorai, net jaunimo ansamblis. Viskas paaiškėjo aplankius senelių namus. Seneliai ligoniai su ašaromis guodėsi, kad negali nueiti į Bažnyčią, jei galėtų keliais nueitų, todėl aukoja savo kentėjimus už parapiją...

Kas savaitę lankai vieno kunigo paralyžuotą motiną, gulinčią skausmuose. Ji ramindavo ją lankančias, dejuojančias dėl šeimos problemų moteris, žadėdavo neimti vaistų nuo skausmų, aukodama už jų šeimas. Ir moterys man paliudijo, kad daugelio problemų neliko.

Mieli ligonių Artimieji ir Slaugytojai, linkiu visiems patirti tokį nepaprastą ligonių veikimą. O tai patirsime per savo rūpestį ligoniais, per jų tikėjimą, per jų jungimąsi su Jėzumi. Tikėjimo metai – pati geriausia proga daugiau atsidėti artimo meilės darbams, rūpintis ligonių dvasia, kad kiekvienas ligonis šalia savęs pajustų tikrąjį krikščionių.

Brangieji, ta proga norisi Jums pasakyti, kad mus, dvasininkus, tiesiog sukrečia, bausis nerūpestingumas ir nejautrumas, kai artimieji kreipiasi dėl laidotuvių, o mirusis kelis metus nebuvęs sakramentų. Ir teisinasi: nekvietėme kunigo, nes bijojom nugąsdinti ligonį, nes jei kunigas ateis su sakramentais, galvos, kad jau mirtis. Nesąmonė – Ligonių patepimo sakramentas ne mirčiai, o ligonio sustiprinimui. Pats Dievas mums per apaštalą šv. Jokūbą sako: „Kas nors pas jus serga? Tepasikviečia Bažnyčios vyresniusius, ir jie tesimeldžia už jį, patepdami aliejumi Viešpaties vardu. Tikėjimo malda išgelbės ligonį, ir Viešpats jį pakels, o jeigu jis būtų nusikaltęs, jam bus atleista“ (Jok 5, 14—15).

Daugybę kartų mačiau, kaip Ligonių sakramentas sustiprina ir net išgydo ligonius. Kartą mane pakvietė į Telšių ligoninę pas jauną vyrą, jau 3 mėnesius gulintį be sąmonės po avarijos. Gydytojai sako: „Atlikite savo apeigas, tada atjungsime deguonį, tegu miršta. Nebėra jokios vilties, gyvybė tik dirbtinai palaikoma“. Tik su sąlyga galėjau suteikti sakramentus, liepdamas gailėtis, jei suvokia. Įsivaizduokite, atjungė deguonį, o jis nemirė, o po valandos atgavo sąmonę, po mėnesio pasveiko ir dabar gyvena, gražiai užaugino vaikus. Ligonių patepimo sakramentas nėra sakramentas tik tų, kurie jau priėjo gyvenimo pabaigą.

Brangieji, pagalvokime, kaip skriaudžiame ligonius, jei nepasirūpiname jų sakramentais, jų paguoda, jų sustiprinimu. „Sakramentai yra pagrindinė ligonio teisė ir Bažnyčios pareiga. Kas jos negarantuoja, nesuteikia, nesudaro jai tinkamų sąlygų arba netgi jai trukdo, tas pažeidžia tą teisę ir yra neištikimas tai pareigai“ (Sveikatos apsaugos darbuotojų chartija, 108). Jei ligoniais nėra kas rūpinasi, pasirūpinkime kaimynai, pažįstami, pakvieskime kunigus.

Pagal Bažnyčios įsakymus kiekvienas tikintysis privalo bent vieną kartą per metus atlikti išpažintį. Tai privalo ir ligoniai. Jeigu ligonis negali atvykti į bažnyčią, reikia pakviesti kunigą į namus. „Sielų ganytojai ir ligonių artimieji turi pasirūpinti, kad ligoniams būtų pagelbėta Ligonių patepimo sakramentu. Kunigai su didele meile privalo padėti ligoniams, juos aprūpindami sakramentais“, – nurodo bažnytinė teisė (CIC 529,619,1001,1003).

Ligonių patepimo sakramentas suteikia ypatingą malonę krikščioniui, kurį slegia sunki liga ar senatvė. „Kiekvieną kartą sunkiai susirgęs krikščionis gali priimti Šventąjį patepimą; jį galima pakartoti ligai pasunkėjus. Jeigu ligonis, gavęs Patepimą, pasveiksta, gali vėl gauti šį sakramentą, iš naujo susirgęs. Tos pačios ligos metu sakramentas gali būti pakartotas ligai pasunkėjus. Tinka priimti Ligonių patepimą ir prieš operaciją. Taip turi elgtis ir pagyvenę asmenys jų jėgoms silpstant. Seniems žmonėms galima teikti šį sakramentą, kai jų jėgos silpsta, netgi kai jie sunkiai neserga.

Netekusiems sąmonės arba nesugebantiems protauti ligoniams jis teikiamas, jeigu manoma, kad jie patys, būdami tikintieji, esant sąmonei būtų prašę šventojo Patepimo arba bent jau leidę tai suprasti. Jau mirusiam pacientui negalima teikti Sakramento.

Pagrindinė šio sakramento malonė yra paguoda, ramybė ir drąsa, padedanti nugalėti sunkios ligos ar vargingos senatvės sunkumus. Ši malonė yra dovana Šventosios Dvasios, kuri atnaujina pasitikėjimą ir tikėjimą Dievu ir stiprina kovoje su Piktojo gundymais, su nevilties ir mirties baimės pagundomis. Liga gali kelti nerimą, pastūmėti užsisklęsti savyje, kartais net netekti vilties ir maištauti prieš Dievą. Bet taip pat ji gali padėti žmogui subręsti, įžvelgti, kas gyvenime neesminga, ir atsigręžti į tai, kas esminga. Labai dažnai liga paskatina ieškoti Dievo ir prie Jo sugrįžti. Krikščionis iš savo tikėjimo žino, kad liga ir kentėjimas prisideda prie Atpirkėjo kryžiaus aukos“ (Sveikatos apsaugos darbuotojų chartija, 109-12, KB katekizmas, 1501-30).

Ligonis, apgaubtas meilės kupino žmogiško ir krikščioniško buvimo šalia, nepasiduoda beviltiškumui ir baimei. Baimindamiesi susidurti su mirtimi, žmonės pradeda vengti mirštančio žmogaus ir pokalbių apie mirtį, tad jis pasijunta vienišas. Taip susiformuoja tylus suokalbis, kad nė vienas neužsimena, apie ką galvoja. Svarbiausiu dalyku tampa kuo ilgiau apsimetinėti ir bet kokia kaina pratęsti gyvenimą o ne įsiklausyti į mirštančiojo širdies skausmą, kad žmogus galėtų mirti ramiai ir oriai.

Daugelis žmonių, kuriems teko namuose slaugyti mirštantį žmogų, sako, kad tai buvo „giliausios“ gyvenimo akimirkos ir tuo pačiu tai buvo sunkiausias ir daugiausiai jėgų pareikalavęs gyvenimo uždavinys. Dar 1960-aisiais metais Didžiojoje Britanijoje atliktas tyrimas tarp sunkiai sergančių pacientų parodė, kad pokalbiai su draugais ir giminaičiais apie mirtį nesukelia didesnių baimių. Priešingai, baimės didėja, kai sergantis žmogus neturi su kuo pasikalbėti. Rezultatai parodė, kad pacientai, kurie save priskyrė grupei tų, kuriems nėra su kuo pasikalbėti, jautė didesnę nerimą ir stipriau išgyveno depresiją. Ypatingai svarbu – kartu su ligoniais pasimelsti.

Bendravimas ir malda su ligoniais suteikia artimiesiems galimybę palaipsniui įsisąmoninti tikrovę, užpildyti bendravimo spragas: atsiprašyti, padėkoti, sužinoti tai, ko taip niekada ir nebuvo paklausta, pasakyti tai, kas svarbu, bet iki tol nebuvo „tinkamos progos“ pasakyti...

Todėl reikėtų skirti artimam žmogui kuo daugiau laiko ir atsilaukti prieš bet kokius „reikia dirbti“, „turiu baigti remontą“, „negaliu dabar prašyti atostogų“ ir pan. Tai laikas, kuris niekada nebegrįš, tačiau sąžinės priekaištai ir kaltės jausmas dar daug metų po to grąžins žmogų į tą laiką, kai jis pirmenybę teikė kasdieniams darbams, o ne artimam ligoniui (I. Bratikaitė-Čekanauskienė. Kodėl esame mirtį ignoruojanti visuomenė? lytas.lt 2012.12.13).

Rūpestis ligoniais, malda už ligonius šv. Tėvo yra apdovanoti atlaisdais. Todėl visi melsimės už ligonius, jų slaugytojus ir artimuosius.

Pasilieku su Jumis maldoje ir laiminu,

Panevėžio vyskupas Jonas

